

de Volkskrant

NIEUWS

Reconstructie zaait twijfel over conclusie dat agenten uit noodweer handelden toen ze verwarde Duitser doodschoten

Er zijn aanwijzingen dat het Rijksrecherche-onderzoek naar de dood van de Duitse influencer Sammy Baker rammelt. De conclusie dat schietende agenten een collega te hulp kwamen nadat hij op de grond was beland, blijkt bijvoorbeeld niet te kloppen.

Maud Effting en Willem Feenstra 27 september 2023, 20:06

3D-model van de binnentuin in Amsterdam waar de Duitse Sammy Baker werd doodgeschoten door agenten.

Beeld Forensic Architecture en Forensis

Dat volgt uit een reconstructie van Argos in samenwerking met de Britse onderzoeksgroep Forensic Architecture, gelieerd aan de universiteit van Londen. De 23-jarige Baker werd in 2020 in verwarde

toestand doodgeschoten door de Amsterdamse politie. Na cannabisgebruik was hij mogelijk in een psychose geraakt. In een binnentuin in Amsterdam-West zette hij na een achtervolging door de politie uiteindelijk een mes op zijn keel en escaleerde de situatie. Agenten trokken hun wapens, een hondengeleider rende van achteren met een hond op Baker af en haalde hem neer. In de chaos daarna schoten twee agenten hem met meerdere kogels dood.

Na onderzoek van de Rijksrecherche concludeerde het Openbaar Ministerie (OM) in 2021 dat de agenten handelden uit noodweer en niet strafrechtelijk hoefden te worden vervolgd. Nu blijkt dat in dat onderzoek feiten anders zijn gepresenteerd. Zo verklaarden drie agenten ten onrechte dat zij ingrepen nadat de hondengeleider die Baker naar de grond had getrokken, samen met de 'verdachte' op de grond was beland. 'Ze kwamen samen ten val, waarop de agenten besloten de hondengeleider te hulp te schieten', concludeerde het OM.

Uit niet eerder vertoonde videobeelden die door *Argos* worden gepresenteerd, blijkt nu dat de hondengeleider op geen enkel moment op de grond lag, of daarbij in de buurt was. Dat roept vragen op over andere onderdelen van de politieverklaringen. Tezamen vormden die de basis voor de conclusie dat er sprake was van noodweer.

'Hulpeloze' positie

Van het moment waarop Baker wordt doodgeschoten, zijn geen duidelijke beelden. Agenten verklaarden dat hij met een mes stekende bewegingen maakte in de richting van collega's. Maar volgens Forensic Architecture (FA) blijkt uit een 3D-reconstructie, gebaseerd op zeventien video's van getuigen, dat Baker op dat moment met zijn

billen en onderrug contact had met de grond, en zich niet in een aanvallende houding bevond. 'De agenten hadden op elk moment de mogelijkheid achteruit te stappen', concludeert FA. Eerder bleek ook al dat er geen schade te vinden was op het vest van een agent die - beweerde te zijn gestoken.

Van 1,1 seconde lukte het FA niet om de gebeurtenissen in 3D te reconstrueren. In theorie zou Baker hierin met een mes kunnen hebben gezwaaid en kan er sprake zijn geweest van noodweer. Toch staat volgens de onderzoekers ook vast dat hij in deze periode in dezelfde 'hulpeloze' positie lag en dat het gevaar voor de agenten zeer klein was.

'Als de feiten zó aantoonbaar niet kloppen, dan moet daar iets mee gebeuren', zegt Marijke Malsch, hoogleraar bij de Open Universiteit en fellow bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR), die onderzoek deed naar incorrecte politieverklaringen. 'Je zou willen dat het onderzoek wordt heropend of dat een rechter een oordeel velst.'

Geen buurtonderzoek

Advocaat Richard Korver, die Bakers nabestaanden bijstaat, zet grote vraagtekens bij het Rijksrecherche-onderzoek. Zo vond na het dodelijke incident geen buurtonderzoek plaats, waardoor de Rijksrecherche vooral afging op verklaringen van agenten. Korver: 'Het valt op dat sommige agenten exact hetzelfde verklaren, terwijl die verklaringen aantoonbaar onjuist zijn. En we weten dat er voorafgaand contact tussen deze mensen is geweest.'

Volgens hoogleraar Malsch worden incorrecte verklaringen van agenten vaak niet doelbewust gedaan. 'Het kan ook gaan om

vertekende herinnering.’ Juist daarom is het volgens haar ‘een omissie’ dat er geen buurtonderzoek plaatsvond. ‘Er kunnen bevindingen uit voortkomen die agenten niet hebben gezien, die ze hebben genegeerd of anders hebben beleefd.’

De politie zegt dat de conclusies van Argos en FA ‘in onze ogen ver afstaan van de werkelijkheid’. ‘De impact op allereerst zijn ouders, maar ook de betrokken politiemensen is tot de dag van vandaag niet in woorden te vatten.’ Wel zegt de politie hiervan te willen leren, ook omdat ze steeds vaker tegenover personen in psychische nood staat. ‘Patiënten die eigenlijk geen kwaad in de zin hebben, maar wél levensgevaarlijk (kunnen) zijn (...).’

Het OM laat weten de 3D-reconstructie niet te kennen. ‘Maar wij hebben de nabestaanden meermaals gewezen op de mogelijkheid een artikel 12-klacht in te dienen bij het Hof.’